

ENKELE CENTRALE PROBLEMEN VAN MORELE RECHTVAARDIGING.

Rechtvaardigen van Moraal ;

Moraal is een sociaal instituut van een groep of een cultuur bestaande uit een verzameling van normen, zijnde conventies met betrekking tot goed en kwaad, gekend door de leden van die groep of cultuur. Moraal roept vragen op met betrekking tot betekenis, oorsprong, relativiteit, universaliteit en rechtvaardiging. Het is de moraal filosofie die zich bezighoudt met bespiegelingen over moraal. Algemeen wordt de eenvoudige these dat iets goed is omdat we geloven dat het goed is, als verdediging verworpen, waarmee de oorsprong en rechtvaardiging van moraal en morele standpunten opengelegd worden voor diepgaander onderzoek. Een van de Kern kwesties (ongeacht oorsprong, betekenis, mate van objectiviteit, relativiteit en universaliteit) binnen de moraal filosofie is de vraag of een gezichtspunt, op wat als moreel goed of als kwaad wordt gezien, is te rechtvaardigen?

Rechtvaardigen:

Wat wordt verstaan onder de term rechtvaardigen?

Woordenboek vertalingen van Rechtvaardigen luiden ; 'iets met succes verdedigen' of in filosofische termen; 'bewijs leveren door voldoende fundering aan te tonen'.

Een verdediging is gevat in een redevoering of bewijsvoering. Bewijzen zijn opgebouwd uit premissen (aannames) en een conclusie welke logische behoort te volgen uit de premissen.

Problemen van morele rechtvaardiging;

Bij morele rechtvaardiging (bewijsvoering) doen zich problemen voor in verschillende onderdelen (gebieden) van de bewijsvoering :

- 1) Duidelijkheid in de redevoering
- 2) Methodiek (Hoe gaan we de premissen bepalen.)
- 3) Logica (hoe worden de conclusies uit de premissen afgeleid)

ad 1) Duidelijkheid in de redevoering

In het algemeen kan een redenering worden geplaatst in de volgende vorm :

X is correct derhalve Y is correct

Redeneringen zijn zelden in deze simpele vorm gegeven. Vaak zijn ze ondergedompeld in complexe ingewikkelde patronen van redeneringen. verstopt tussen irrelevanties en redundanties. Mensen redeneren meestal niet in logische volgorde, soms worden vanzelfsprekende premissen of conclusies weggelaten. Het is dus taak om de gevolgde bewijsvoering uit de retoriek te extraheren (ontmaskeren).

ad 2) Methodiek

Een zeer belangrijke vraag is, waar we de premissen vandaan gaan halen?

Worden premissen voor een rechtvaardiging van een overtuiging of een probleem van een moreel instituut onttrokken uit het morele instituut zelf dan is er sprake van interne rechtvaardiging. Bij interne rechtvaardiging refereren we steeds verder terug naar fundamentele regels totdat we bij de ultieme regels uitkomen en niet verder kunnen. Deze Ultieme regels kunnen beschouwd worden als (zelfinzichtelijke) axioma's. Bij dit intern rechtvaardigen ligt het gevaar om de hoek van wat in het engels 'begging the question' wordt genoemd, wat betekent dat we hetgeen we willen bewijzen in onze premissen al als bewezen aannemen. Dit kan leiden tot een drogredenering. Dit gevaar kan worden afgewend (indien mogelijk) door externe rechtvaardiging toe te passen. Er zijn filosofen die het zogenaamde onafhankelijkheids principe aanhangen. Zij stellen dat rechtvaardiging alleen optreedt dan en slechts dan alleen als er een succesvol beroep wordt gedaan op normen die onafhankelijk zijn, dus buiten het morele systeem liggen. Bij externe rechtvaardiging wordt die onafhankelijkheid gegarandeerd. Externe rechtvaardiging richt zich op ultieme fundamentele regels (neemt ze niet aan als zelfinzichtelijke axioma's) en zoekt rechtvaardiging van het gehele interne morele systeem aan de hand

van onafhankelijke regels buiten het systeem. Het stelt zich dus buiten het systeem op. Er zijn echter ook weer filosofen die geloven dat externe rechtvaardiging een absurde vraag creëert die niet kan worden beantwoord! Als elke norm, zo redeneren ze, welke wordt gebruikt voor de rechtvaardiging van een andere norm niet gerechtvaardigd is dan kan er in principe geen fundering voor morele rechtvaardiging zijn. Zo ontstaat er een regressie van rechtvaardiging. Ze stellen daarmee dat de onafhankelijkheidsconditie ons uiteindelijk in scepticisme brengt.

Er zijn manieren voorgesteld om met dit scepticisme om te gaan. we noemen zonder ze verder toe te lichten 'Moral Tradition Justification' en 'Pragmatic Justification'.

ad 3) Logica

Een van de problemen in rechtvaardiging kan zich voordoen bij het tot stand brengen van een logische verbinding tussen premissen en conclusies. Ik noem hier een voorbeeld uit het naturalisme een primaire stroming behorende tot het Cognitivism. Cognitivisten baseren ethiek op ethische eigenschappen welke we kunnen kennen door intuïtie, door rede of door onderzoek van de feiten. Naturalisten zijn cognitivistische moraal filosofen die stellen dat we rechtvaardiging van moraal zo kunnen modeleren dat het overgaat in een feiten rechtvaardiging. Als voorbeeld nemen we het waarde oordeel; ' De president trad correct op!' Dit kan omgezet worden in een omschrijving op basis van feiten: ' De president handelde in overeenstemming met de door de meerderheid geadopteerde idealen van gedrag '

Beschouw nu onderstaande Naturalistisch ethische redenering :

M kan niet overleven zonder beenmerg van S *(factual premissie)*
Daarom behoort S zijn beenmerg te doneren *(value conclusion)*

Hier wordt gepoogd een pure feiten weergevende 'factual' premissie te bewegen naar een waarde oordelende 'value' conclusie. Maar logisch gezien volgt de conclusie niet. Het gegeven dat M niet kan overleven zonder S's beenmerg is niet krachtig genoeg om te concluderen dat S iets behoort te doen. Hier is een aanvullende waarde gevende premissie nodig.

M kan niet overleven zonder beenmerg van S *(factual premissie)*
Een ieder behoort een ander te helpen overleven, met een beenmerg transplantatie. *(value premissie)*
Daarom behoort S zijn beenmerg te doneren *(value conclusion)*

De ingevoegde waarden weergevende premissie bouwt een brug tussen de 'factual' premissie en de 'value' conclusie.

Nabeschuwing:

Dit zijn slechts enkele van de vele problemen die zich voordoen bij morele rechtvaardiging omschreven. De ethische filosofie kent op grond van verschillende gezichtspunten met betrekking tot eerder genoemde mogelijke kenmerken van moraal (oorsprong, betekenis, mate van objectiviteit, relativiteit en universaliteit) verschillende stromingen. Deze verschillende stromingen ontmoeten elk algemene of voor de stroming, specifieke problemen in morele rechtvaardiging.

Auteur : Norbert van Ettinger
Studentnummer : 0244236
Vak : Wijsgerige Ethiek / WB 3007
Docent : Prof. dr. Marcus Düwel
Datum : 10 dec. 2002
File : ethopdr1